

Antiikin Rooma ja örkit

Etruskit

Etruskit loivat ensimmäisen korkeakulttuurin Italian alueelle. Hyvin monet roomalaiset tavat ja käytännöt juontavat juurensa heidän satoja vuosia kestäneelle valtakaudelleen. Etruskien kulttuurin ensimmäinen vaihe oli rautakautinen Villanova-kulttuuri. Jo silloin heidät tunnettiin edistyksellisinä. Italian Toscana-alueen nimi johdetaan Etruski-sanasta. Tämä alue olikin etruskien kulttuurin sydänmaata.

Etruskien tarkka alkuperä on hämärän peitossa. He vain ikään kuin putkahtivat paikalle, osasivat kaiken ja puhuivat täysin outoa kieltä. Kaikesta päätellen etruskit olivat alunperin joukko ihmisiä, jotka joutuivat Maahan saapuneen örkki-joukon kaappaamiksi. Tästä lähti liikkeelle kehitys, joka johti ensin Rooman kaupunkivaltioon ja lopulta imperiumiin.

Etruskit ja roomalaiset kävivät sotia toisiaan vastaan satojen vuosien ajan. Kummallakin puolella oli molempien kansojen edustajia. Sodissa oli usein kyse yhden tai muutaman johtohahmon vallanhalusta, eikä niinkään siitä, että etruskit ja roomalaiset olisivat olleet toisiaan vastaan. Etruskit eivät muodostaneet yhtä valtakuntaa, vaan alueella oli useita kaupunkivaltioita. Rooman viimeinen kuningas Lucius Tarquinius Superbus eli Tarquinius Ylpeä oli etruski, mutta taisteli myös etruskeja vastaan.

Etruskien kieli

Etruskien kieli oli isolaattikieli, eli se ei ole sukua millekään toiselle kielellä. Tutkijat ovat esittäneet, että etruski olisi sukua muinaiskreikalle. Etenkin koska sitä on säilynyt kirjoitettuna kreikkalaisen aakkoston italialaisella variaatiolla. Mutta ehkä kyse on siitä, että örkki-etruskien kieli oli vain translitteroitu Maa-planeetalla jo olemassa olevalle kielelle. Voihan puhutulle kielelle luoda uuden kirjakielen tai sovittaa se johonkin jo olemassa olevaan. Ehkä tässä on selitys myös sille, miksi Maan kielet ovat niin erilaisia toisiinsa nähden. Ne ovat kotoisin eri maailmoista. Örkkien kautta ihmisten kulttuurievoluutiota on vauhditettu kautta aikojen. Ilman niitä saattaisimme elää vieläkin metsästäjä-keräilijöinä.

Joka tapauksessa, etruskien kirjakieli toimi linkkinä kreikkalaisen ja roomalaisten kehittämän latinalaisen aakkoston välissä. Etruskia kirjoitettiin oikealta vasemmalle. Tämä johtui ilmeisesti siitä, että ennen papurystä tekstit hakattiin vasaralla ja taltalla kivitaluun. Näin toimien oli turvallisempaa edetä oikealta vasemmalle, jotta ei lyönyt niin helposti käteensä.

Vasenkätisyys

Myöhempi toscanalainen yleisnero Leonardo Da Vinci oli vasenkätinen. Hän oppi

molempikäiseksi, mutta kirjoitti osan teksteistään oikealta vasemmalle. Olen kuullut väitettävän, että hän oli "alunperin" etruski. Eli että hän oli örkki, joka oli elänyt Toscanassa jo etruskien aikana.

Oliko vasenkätisyys jotenkin tunnuksenomaista etruskeille? Tämä selittäisi kuvitukset etruskien ja roomalaisten välisestä Clusiumin taistelusta. Niissä etruskien sotilaista jotkut ovat vasenkätisiä. Toki kyse saattaa olla vain kuva-aiheen sommittelusta, ja kuvat on muutenkin maalattu myöhemmin.

Kuuluisan tarinan mukaan roomalaiset lähettivät Gaius Mucius - nimisen nuorukaisen salamurhaamaan Clusian kuninkaan Lars Porsenan, joka oli etruski. Mucius kuitenkin epäonnistui ja hänet otettiin kiinni. Porsena uhkasi polttaa hänet, ellei hän kerro roomalaisten suunnitelmista. Todistaakseen sotilaallista kunniaansa ja pelottomuuttaan, Mucius laitto oikean kätensä tuleen ja piti sitä siinä hievahtamatta. Porsena vaikutui näkemästään ja antoi hänelle nimen Scaevola, joka tarkoittaa vasenkätistä. Nyt Gaius Mucius Scaevola sanoi, että hänen jälkeensä on vielä 300 poikaa jonossa valmiina salamurhaamaan Porsenan, joka pelästyi ja antoi pojan mennä. Samalla Porsena lopetti piirittämästä Rooman kaupunkia joukkoineen.

Tarina on itsessään jotenkin falski. Miksi joka lähteessä mainitaan, että Gaius Mucius laitto nimenomaan oikean kätensä tulen päälle? Ilmeisesti hän oli örkki, jota ihmiskehon tuntema keho ei niin haittaa. Ja Lars Porsena ei ollut, jos tämä esitys häntä säväytti.

Roomassa vauvat kapaloitiin synnytyksen jälkeen 40 päiväksi. Puolessa välissä tuota aikaa vauvan oikea käsi otettiin kääreistä esille. Haluttiin, että kaikista tulisi oikeakätisiä. Jos vauvalla oli taipumusta vasenkätisyyteen, saatettiin hänen vasen kätensä kapaloita uudestaan kiinni vartaloon.

Vasenkätisiä pidettiin epäonnisisina ja fyysisesti kömpelöinä yksilöinä, joilla oli taipumusta epärehellisyyteen. Rooman armeijassa vasenkätisillä oli hankalaa, koska kaikkien sotilaiden piti pitää miekkaa oikeassa ja kilpeä vasemmassa kädessä. Muuten taktinen hyökkäysmuodostelma kärsi. Mutta väitetään, että keisarit Julius Caesar ja Tiberius olivat vasenkätisiä.

Muuta Etruskeista

Toisin kuin kreikkalaiset ja roomalaiset, etruskit olivat hyvin tasa-arvoisia. Etruskinaiset saivat vapaasti liikkua kaupungilla ja osallistua juhliin. Naiset opetettiin lukemaan ja he olivat mukana liike-elämässä. Tarkoittaako tämä sitä, että etruskina nainen viihtyi paremmin kuin roomalaisena? Onko örkkkeys yleisempää patriarkaalisisissa kulttuureissa vai toisinpäin? Onko esim. arabimaissa ollut yhtä paljon örkkkejä kuin muualla? Miksi naispuolisena esiintyvä örkki haluaisi olla niqab-asuinen arabi? Eihän häntä kukaan kuitenkaan kykene näkemään.

Etruskien monarkiaa ja hallintoa pidettiin tyrannimaisena. Rooman kaupunkivaltion kasvaessa he jäivät vähemmistöksi ja lopulta roomalaiset kukistivat heidät. Luultavasti roomalaisten joukossa oli tässä vaiheessa sen verran örkkkejä, että etruskit saatiin syöstyä vallasta. Etruskit löysivät sitten uudet ihmishahmot roomalaisten joukosta, tai vaelsivat ehkä muualle. Roomalaiset kaiketi tuhosivat etruskien kirjalliset jäänteet ja pyyhkivät heidän vaikutustaan historiankirjoituksesta mahdollisimman paljon.

Kun mainitsee olevansa kiinnostunut antiikin Roomasta, aina joku sanoo, että etruskit ovat vaikuttaneet siihen paljon. Samalla joku toinen katsoo tätä ihmistä näreissään, ehkä toruukin. Ikään kuin tästä aiheesta ei saisi puhua. Etruskit ovat tabu, kuten örkitkin. Ilman örkkkejä ihmiskunnan historia olisi aivan toisennäköinen. Ja kuka sallii örkkkien kukoistaa? Ufot, joita myös Archoneiksi kutsutaan. Nämä olennot eivät ihmisistä piittaa, kunhan show on viihdyttävä.

Rooma

Maa-planeetta on ilmastoltaan ja maastoltaan suopea paikka elää. Välimeren alue erityinen helmi verrattuna esimerkiksi Siperiaan. Kun yleinen sivistys antiikin aikoina kasvoi, alkoi örkkkejä tulla sen ajan Euroopan keskukseen, Roomaan. Ja kun sana kiiri, tuli örkkkejä vain lisää.

Tätä nykyä Italiassa tuskin enää ihmisiä onkaan. Sama pätee toki kaikkiin Välimeren ja Länsi-Euroopan maihin. Itä-Euroopassa voi vielä hengittää vapaammin. Euroopan "örkki-vyö" ulottuu Italiasta Ranskan ja Saksan kautta Benelux-maihin ja Iso-Britanniaan. Tämä laaja alue on kukoistanut taloudellisesti aina nykypäivään asti.

Rooman edistyksellisyys valtiona perustui örkkien ansioihin. Toki Rooma oli myös Kreikan oppipoika, mutta huomattavasti edistyksellisempi. Kreikkalaiset olivat parempia lähinnä filosofiassa. Oliko antiikin Kreikka örkkien kansoittama?

Elämä Rooman kaupungissa oli melko lailla samanlaista kuin tänäkin päivänä. Oli trooppiset vesipuistot, vesijohdot, areenat ja kaikenlaiset palvelut. Ainoastaan sähköä ei ollut. Eikä ikkunoita, minkä johdosta rakennuksissa oli talvella pimeää.

Leipä, kusi ja värit olivat roomalaisille tärkeitä. Leipä oli tärkein elintarvike. Kusella puhdistettiin lähes kaikki. Väreillä koristeltiin kankaat ja rakennukset, sekä tuotiin ilmi erilaisia hierarkioita. Vain keisari sai pukeutua purppuraan. Hierarkisuus ja eriarvoisuus olivatkin tunnuksenomaista Roomalle. Vain rikkailla oli varaa osallistua politiikkaan, koska poliittisista viroista ei maksettu palkkaa. Miehet omistivat vaimonsa, jotka eivät saaneet äänestää.

Roomalaisten hyvinvointi perustui orjuuteen. Jossain vaiheessa joka kolmas Rooman kaupungin asukas oli orja. Orjat tekivät kaikki raskaat työt, eikä heillä ollut ihmisoikeuksia. Omistaja sai tehdä orjalleen mitä halusi, koska orja oli hänen omaisuuttaan. Samoin kuin orjien lapset. Vain etevimmät orjat saattoivat saada erivapauksia.

Nykyajan maailmassa örkkien kaappaamalla ihmisillä ei ole edes sitä arvoa mikä orjilla oli. Örkkihän on omana itsenään pelkkä haamu, joka tarvitsee kehon päästäkseen konkreettisesti elämään.

Myrkyttäminen

Entisaikoina ruoantuotanto ei ollut keskittynyttä siinä määrin mitä nykyään. Joista ja järvistä sai usein juomakelpoista vettä. Näin ollen 20/20 - näkökykyisiä ihmisiä oli enemmän.

Kaupungistumisen myötä myrkyttäminen helpottui. Roomassa örkkien oli helppo pitää ihmiset sokeina kontrolloimalla akvedukteja, joita pitkin vesi virtasi kaupunkeihin. Jo antiikin aikaan oli vilkas ravintolakulttuuri, mikä edelleen helpotti asiaa. Maaseudun ihmiset sai myrkytettyä tuikkaamalla myrkyä kaivoihin.

Rooman rahat menivät pintakiiltoon ja sotimiseen ulkomailla. Kaikenlaisia palveluja oli tarjolla, mutta suurimmalla osalla kansasta ei ollut niihin varaa. Jopa kolme neljäsosaa Rooman kaupungin asukkaista oli riippuvaisia keisarin/tasavallan vilja-avusta. Sen kautta kädestä suuhun elävä rahvas oli helppo myrkyttää. Päätävissä elimissä on siis ollut runsaasti örkkejä, jotka kyllä tietävät miten toimia. Örkkien menestys vaatii sen, että niitä ei voida nähdä. Ja tämä vaatii myrkyttämistä. Se on helppoa, jos voi päättää mitä kansa syö.

Nykyään EU-tasolla yritetään kieltää pienviljely ja kaikenlaiset luonnontuotteet. Ne eivät ole puhtaita, koska niitä ei ole valmistettu teollisesti, eli niitä ei ole myrkytetty. EU on örkkien projekti.

Rooman voitokas armeija

Muinaisen Rooman armeija tunnettiin voittamattomana. Paljon on pohdittu syitä siihen, miksi asia oli näin. On sanottu, että heillä oli ylivoimaiset taktikat, varustelu ja miehistö. Totuus on kuitenkin se, että Rooman armeijan menestys perustui örkkeihin.

Taistelukentällä ihminen oli antiikin aikaan melko voimaton örkkiä vastaan. Örkillä on kahden miehen voimat, yliveritaiset aistit, eikä örkki tunne kipua siten kuin ihminen. Lisäksi örkkien vuosituhanen vanha laaja-alainen kokemus mahdollisti tekniset innovaatiot. Ilkeä asenne ja pelottomuus kruunasivat kokonaisuuden. Ja jos örkin

kantama ihminen menehtyi tai haavoittui vakavasti, ei muuta kuin hakemaan uutta kehoa, ja muutaman viikon kuluttua oltiinkin jo takaisin armeijan leivissä.

Uuden kehon löysi helpommin maaseudulta. Kaupungit olivat täynnä örkkejä, ja ne ihmiset joita ei oltu kaapattu, toimittivat hekin jotain virkaa. Rooman armeijan sotilaista suurin osa oli kotoisin maalta. Virallisen selityksen mukaan vanhin poika peri maatilan, jolloin nuoremmat pojat joutuivat keksimään jotain muuta.

Örkit toivat Rooman armeijaan ankaran kurin. Rangaistuksena virnuilusta ylempiarvoiselle oli helposti kuolema. Vartiovuorolla nukahtava hakattiin kuoliaaksi. Pienemmistä rikkeistä joutui ruoskittavaksi.

Yhden pelkuruudesta rankaistiin koko yksikköä: Kahdeksasta miehestä valittiin arvalla yksi, jonka muut teloittivat. Se loi ryhmäkuria. Jos suurempi joukko syyllistyi pelkuruuteen, tapettiin heistä joka kymmenes, ja loput joutuivat elämään leirin ulkopuolella tyytyn veteen ja leipään.

Valloittaja Rooma

Italia on maantieteellisesti hyvä maa, koska pohjoisessa sitä suojelevat Alpit ja muuten se on niemimaana kuin saari. Vaikka maata halkovat vuoristot, on siellä kuitenkin myös paljon viljelemiseen ja laiduntamiseen sopivaa maata. Toki alueen metsät hakattiin jo varhain polttopuuksi ja rakennusmateriaaliksi. Mutta voihan metsää istuttaa lisää. Eikä Italiassa tarvitse lämmittää taloja kuin kylmimpään aikaan. Etelä-Italiassa ei välttämättä silloinkaan.

Örkit nostivat Rooman kukoistukseen, mutta myös tuhosivat sen. Örkkien sotahulluus ja vallanhimo saivat Rooman hamuamaan yhä uusia maa-alueita hallintaansa. Ahneus ajoi maalaisjärjen edelle. Maantieteellisesti laaja valtakunta on vaikea hallita tehokkaasti. Miksei Italian niemimaa muutamine isoine saarineen riittänyt Roomalle?

Alunperin Roomalaisten (Rooman kaupungin) mielestä paras tapa suojella kaupunkia oli siirtää rajoja yhä kauemmas. Niinpä he kävivät jatkuvaa sota rajanaapureitaan vastaan. Myöhemmin Rooman valtion rikkaudet perustuivat muualta tuotuihin aarteisiin, joilla katettiin palatsien ja monumentaalirakennusten kustannukset.

Rooma tarjosi valloittamilleen alueille yhteistyön mahdollisuutta. Alueet saivat jatkaa autonomisesti, kunhan maksoivat veroja Roomalle. Sotilasleirejä toki pystytettiin valloitetulle alueelle.

Hyvin monet alueet roomalaistuivat kulttuurillisesti. Roomalaiset tavat, käytännöt ja laki levisivät. Eliitti koostui roomalaisista ja harvoista paikallisista. Britannia roomalaistui aina Skotlannin rajalle saakka melko täydellisesti. Jostain syystä Rooman ylivertainen armeija ei kuitenkaan pärjännyt germaani-heimoille. Näin ollen suurin osa "Saksaa" jäi roomalaistamatta.

Tärkeä vaikutte sotimisille oli ja on yhä tänä päivänä satanismi. Pärjätäkseen itse paremmin ja tunteakseen olonsa hyväksi, on syytä tappaa ja kiduttaa muita. Sotimisen kautta tämä käy luontevasti. Antiikin Rooma ei ole ainoa paikka, missä väkivaltainen ulkopoliittikka jatkuvine sotineen johti armeijan lisääntyneeseen valtaan. Tämä taas hankaloitti monia sisäpoliittisia ratkaisuja. Kenraalit eivät tunteneet pehmeää vaikuttamista omakseen. He eivät nähneet valtiota laaja-alaisesti, vaan monet tärkeät päätökset tehtiin armeijan etuja silmällä pitäen.

Yleisesti Roomasta

On selvää, että Rooman senaatti ja keisarit olivat örkkejä. Ainakin suurin osa. Mielenkiintoista on se, että näitä hahmoja antiikin aikoina kantaneet örkit ovat yhä keskuudessamme. Ja monet toimivat kansainvälisen politiikan ja talouselämän huipulla.

Toisaalta moni örkki ei halua olla julkkis, ja toimii mieluummin virkamiehenä tai taustavaikuttajana. Maine ja kuuluisuus ovat sellainen asia, jota örkki toki haluaa,

mutta yksi kerta riittää. Siinä on kuitenkin enemmän huonoja kuin hyviä puolia. Moni örkki pyrkii elämään joka toisen ihmiselämän kunnianhimoisesti ja joka toisen taviksena. Paljon riippuu tietenkin siitä, minkälaiset lähtökohdat saa kantamalleen hahmolle.

Entisaikoina ei ollut samanlaista keskitettyä ruoantuotantoa kuin nykyään. Myrkyttäminen ei ollut niin tehokasta. Etenkin maaseudulla oli enemmän "näköjoutia". Sitä luulisi, että tällaisten ihmisten toimesta olisi jäänyt edes jotain kirjoitettua ja piirrettyä aineistoa örkeistä. Mutta kaikki tämän kaltainen on järjestelmällisesti tuhottu örkkien toimesta. Onko siinä syy myös etruskien historian pois pyyhkimiseen?

Erilaiset hirviökuvat ja -tarinat lasketaan kuuluvaksi myyttien maailmaan. Antropomorfismi on ollut iso osa tarinankerrontaa aina antiikin myyteistä keskiajan satujen kautta nykyajan animaatiohahmoin saakka. Tätä ilmiötä on selitetty erilaisin psykologisin vaikuttein. Ei ole kuitenkaan kaukaa haettava, että puhuvat ja kävelevät eläinhahmot juontavat juurensa örkeistä.